

„Pszczoły i pszczelarstwo = rolnictwo ekologiczne”

Powiększenie pasieki

„Europejski Fundusz Rolny na rzecz Rozwoju Obszarów Wiejskich: Europa inwestująca w obszary wiejskie”
Operacja współfinansowana ze środków Unii Europejskiej w ramach Schematu II Pomocy Technicznej „Krajowa Sieć Obszarów Wiejskich”
Programu Rozwoju Obszarów Wiejskich na lata 2014–2020
Instytucja Zarządzająca Programem Rozwoju Obszarów Wiejskich na lata 2014-2020 – Minister Rolnictwa i Rozwoju Wsi
Materiał został opracowany przez Fundację EKOOSTOJA

Powiększenie pasieki

Pasieki powiększają pszczelarze, którzy zamierzają zwiększyć liczbę rodzin w pasiece(pasiekach). Najpowszechniej stosowanym i naturalnym sposobem powiększenia pasieki jest wykorzystanie rójek.

Sposoby powiększenia pasieki

- Zakup rodzin pszczelich,
- Zakup naturalnych rojów,
- Zakup odkładów,
- Dzielenie rodzin na „pół lotu”,
- Nalot na matkę lub matecznik,
- Powiększenie pasieki przez wydzielenie pszczół rojowych,
- Racjonalne rozmnażanie rodzin pszczelich.

Zakup rodzin pszczelich

Przy zakupie rodzin pszczelich należy zwrócić szczególną uwagę na:

- **Wymiar ramek-** powinien odpowiadać systemowi ula jaki użytkujemy lub zmierzamy wprowadzić do pasieki. Kupowanie rodzin na innych niż zaplanowaliśmy ramach wiąże się z kłopotliwym i pracochłonnym wycinaniem plastrów z czerwiem i zapasami, dopasowaniem i wprawianiem ich w ramki typowe dla użytkowanego przez nas typu.
- Pszczoły powinny być zdrowe. Zarówno wygląd ula, jak i gniazdo pszczele nie mogą wykazywać objawów chorobowych. Należy zwracać uwagę na jakość zasklepu czerwiu i cechy charakterystyczne występujące przy takich chorobach jak zgnilec czy kiślica.

Zakup rodzin pszczelich cd.

- Rodziny powinny mieć plastry jasne. Zbyt ciemne, stare plastry mają zmniejszoną objętość komórek i mogą powodować wygryzanie się mniejszych pszczół,
- Podczas wyjmowania plastrów z gniazda i przeglądu pszczoły powinny być spokojne i nie uciekać w dolne partie, zwisając pod ramką w formie grona(mocno trzymać się plastrów),
- W rodzinie powinien panować nastrój pracy, obecność mateczników w rodzinie może świadczyć o braku matki lub o występującym nastroju rojowym,
- Agresywność pszczół-nie kupujemy pszczół, które chętnie i z byle powodu żądają,
- Nabywamy rodziny silne, w rozwoju odpowiednim do pory roku.

Charakterystyka stanu zaopatrzenia rodzin pszczelich wiosną (niezależnie od systemu ula)

Wyszczególnienie	Kwiecień	Maj	Czerwiec
Masa pszczół (w kg)	1-2	2-3	3-4
Liczba plastrów w gnieździe	5-6	6-9	9-12
Liczba plastrów z czerwiem	2-3	3-6	6-9
Zapasy pokarmu (w kg)	6	5	3

Źródło: Wilde J, Gogolewska E, Polubić pszczoły. Poradnik początkującego pszczelarza, Państwowe Wydawnictwo Rolnicze i Lesne, Poznań 2006, s. 90.

Ważne

Pora roku i region wpływają zasadniczo na kształtowanie się ceny rodzin pszczelich. Wiosną, ceny pszczoł są najwyższe jesienią zaś niższe. W rejonach o dużej liczbie pasiek, ceny rodzin mogą być znacznie niższe, w porównaniu z terenami, na których pasiek jest znacznie mniej.

Zakup naturalnych rojów

Jest wygodnym sposobem nabywania pszczół przy zakładaniu pasieki, przy którym nie ma znaczenia wymiar ramek i nie jest potrzebna procedura przesiedlenia pszczół. Jest to godne polecenia także dlatego, że nabywa się roje w najlepszym okresie (wiosna i początek lata). Ryzyko związane z kupowaniem rojów, dotyczy głównie niskiej ich wartości - stara matka, nadmierna agresywność i rojliwość pszczół to jest jednak w części rekompensowane niską ceną. Orientacyjna cena roju wynosi około 50 zł, ale w niektórych regionach można nabyć je po znacznie niższej cenie od 10 do 30 zł.

Zakup odkładów

To racjonalna inwestycyjna i godna polecenia forma nabycia pszczoł przy zakładaniu pasieki lub jej powiększeniu. Zamawiając odkłady, pszczelarz decyduje się o systemie ramki i terminie realizacji. Przy zakupie odkładów wczesną wiosną i wykorzystaniu pożytków późniejszych, inwestycja ta może zwrócić się jeszcze w tym samym sezonie pasiecznym, bowiem odkłady odznaczają się dużą witalnością i dynamicznym rozwojem. Cena odkładu w zależności od pory sezonu pasiecznego i siły kształtuje się od 80 do 130 zł. Standardowy odkład składa się z 2 plastrów czerwiu krytego wraz z obsiadającymi pszczołami, 1 ramki, węzy lub suszu oraz tegorocznej, czerwiącej matki, naturalnie lub sztucznie unasienionej. Nabycie takich odkładów, umożliwia start początkującemu pszczelarzowi w założeniu własnej pasieki i daje szansę szybkiego rozwoju. Jest to najlepszy sposób, choć nie najtańszy, rozpoczęcia przygody z pszczołami.

Dzielenie rodzin na „pół lotu”

Zapewnia naturalny skład biologiczny obu rodzinom otrzymanym z podziału. Pozwala to na intensywny rozwój zaraz od ich powstania. Formowanie rodzin polega na równomiernym podziale plastrów z czerwiem, pszczoł, miodu i zapasów pierzgi. Dzielić można rodziny, które mają nie mniej niż 8 plastrów czerwiu i dużo pszczoł.

Nalot na matkę lub matecznik

Zastosowanie nalotu na matkę jest wygodne w okresie kończenia się pożytku letniego, w lata, kiedy pszczoły nie zostały nim zbytnio wyczerpane. Nadają się do tego rodziny o spóźnionym rozwoju, które po pożytku dysponują dużą liczbą niewykorzystanych pszczół. Dzielimy tylko rodziny bardzo silne, rozpoczynając pracę od przygotowania nowego ula.

Powiększenie pasieki przez wydzielenie pszczoł rojowych

Rójkę naturalną można uprzedzić przez wcześniejsze wydzielenie pszczoł rojowych (metoda Taranowa). Nadają się do tego rodziny, w których gnieździe została stwierdzona obecność larw w matecznikach rojowych i za 1-5 dni można spodziewać się rójki.

Racjonalne rozmnażanie rodzin pszczelich

Spośród różnych sposobów tworzenia nowych rodzin, najbardziej tradycyjnym jest łapanie i osadzanie w ulach rojów. W porównaniu do tej metody, planowe tworzenie rodzin jest bardziej korzystne, głównie ze względu na mniejszą pracochłonność, możliwość zastosowania jej w różnych warunkach oraz decydujący wpływ samego pszczelarza na rozwój jego rodzin.

Najczęściej stosuje się następujące metody tworzenia nowych rodzin:

- Sztuczna rójka,
- Odkład wczesny,
- Odkład późny,
- Zsypaniec.

Sztuczna rójka

Po wejściu rodziny w nastrój rojowy strząsa się pszczoły na pomost oddalony 5 cm od wylotu. Tak otrzymany rój ze starą matką osadza się w ulu z ramkami wyłącznie z węzy, a do macierzaka poddaje matkę nieunasienioną.

Odkład wczesny

Wykonuje się z 0,8 kg pszczoł wraz z matką nieunasienioną i dodaje 2 plastry z krytym czerwiem(ok. 20 dm²). Z każdej rodziny macierzystej utworzyć można od jednego do trzech odkładów w zależności od jej siły.

Odkład późny

Składa się z 2,3 kg pszczoł z matką nieunasienioną oraz 4 plastrów z czerwiem krytym

Zsypaniec

Składa się on z około 2,3 kg pszczoł z matką nieunasienioną i jednego plastra czerwiu otwartego.

Termin tworzenia nowych rodzin

Termin rozrajania rozpatrywany od strony biologii pszczół- to przede wszystkim okres naturalnego rozwoju rodzin: od maja do połowy czerwca. W okolicach o dobrych pożytkach rozwojowych spodziewanych w sierpniu można liczyć na dzielenie również w końcu lipca.

Ważne

Nigdy nie należy rozrażać rodzin w okresie braku w nich czerwiu, po wypędzeniu trutni, w czasie rozdrażniania pszczół np. silnym rabunkiem, oraz wtedy gdy warunki atmosferyczne nie zapewniają nowo utworzonym rodzinom dobrego rozwoju.

Gospodarka wędrowna

„Pisieka”

Cechy ula przystosowanego do gospodarki wędrownej

- Lekka konstrukcja,
- Szybkie przygotowanie do transportu,
- Możliwość łączenia elementów ula w całość na czas transportu (dennica, korpusy, daszek),
- Możliwość zapewnienia wentylacji pszczołom na czas transportu,
- Kształt ula zbliżony do prostopadłościanu o gładkich ścianach,

Środki transportu

„Europejski Fundusz Rolny na rzecz Rozwoju Obszarów Wiejskich: Europa inwestująca w obszary wiejskie”

„Europejski Fundusz Rolny na rzecz Rozwoju Obszarów Wiejskich: Europa inwestująca w obszary wiejskie”

„Europejski Fundusz Rolny na rzecz Rozwoju Obszarów Wiejskich: Europa inwestująca w obszary wiejskie”

„Europejski Fundusz Rolny na rzecz Rozwoju Obszarów Wiejskich: Europa inwestująca w obszary wiejskie”

„Europejski Fundusz Rolny na rzecz Rozwoju Obszarów Wiejskich: Europa inwestująca w obszary wiejskie”

„Europejski Fundusz Rolny na rzecz Rozwoju Obszarów Wiejskich: Europa inwestująca w obszary wiejskie”

„Europejski Fundusz Rolny na rzecz Rozwoju Obszarów Wiejskich: Europa inwestująca w obszary wiejskie”

„Europejski Fundusz Rolny na rzecz Rozwoju Obszarów Wiejskich: Europa inwestująca w obszary wiejskie”

„Europejski Fundusz Rolny na rzecz Rozwoju Obszarów Wiejskich: Europa inwestująca w obszary wiejskie”

„Europejski Fundusz Rolny na rzecz Rozwoju Obszarów Wiejskich: Europa inwestująca w obszary wiejskie”

„Europejski Fundusz Rolny na rzecz Rozwoju Obszarów Wiejskich: Europa inwestująca w obszary wiejskie”

„Europejski Fundusz Rolny na rzecz Rozwoju Obszarów Wiejskich: Europa inwestująca w obszary wiejskie”

Bibliografia

1. Ostrowska W, Gospodarka pasieczna, Powszechne Wydawnictwo Rolnicze i Leśne, Warszawa 2013,
2. Bienefeld K, Pszczelarstwo- krok po kroku, Wydawnictwo RAM, Warszawa 2008,
3. Curyło J, Hodowla pszczół, Wydawnictwo Rolnicze i Leśne, Warszawa 1990.
4. <https://pasieka24.pl/index.php/pasieka-czasopismo-dla-pszczelarzy>

Materiał został opracowany przez
Fundację EKOOSTOJA

